

Jonas Biliūnas
„Ubagas“

Jonas Biliūnas

Jonas Biliūnas yra rašytojas.
Jis rašė noveles.
Novelės yra trumpos istorijos.

„Ubagas“

Jonas Biliūnas parašė novelę „Ubagas“.
Ubagas yra žmogus, kuris neturi namų.
Ubagas yra senas žodis.

Ubagas

Gamtos grožis

Pavasarij grįžau iš užsienio į Lietuvą.

Ilsėjausi pas savo brolių.

Buvo graži diena.

Gulėjau prie brolio namo ir kvėpavau šviežiu oru.

Aplink žydėjo medžiai, todėl oras labai kvėpėjo.

Pūtė malonus vėjas.

Vėjas man atrodė kaip žmogus.

Jis glostė mano plaukus ir veidą.

Pagalvojau, kad vėjas manęs pasiilgo.

Klausiausi, kaip šlama medžių lapai.

Klausiausi, kaip sode čiulba paukščiai.

Žiūrėjau į upę.

Prie upės taip gražiai žydėjo medžiai.

Viskas labai skaniai kvėpėjo.

Gamta gaži visur, bet savo šalyje ji gražiausia.

Į gamtą savo šalyje taip malonu žiūrėti,

kad norisi verksti iš džiaugsmo.

Pro šalį ėjo senelis

Staiga pažiūrėjau į šalį.

Pamačiau, kaip netoli eina žilas senelis.

Gerai jo nemačiau.

Nesupratau, ar tai buvo ubagas, ar šiaip senas žmogus.

Senelis priėjo prie namo tvoros.

Senelis atrodė liūdnas, jis bijojo atidaryti vartelius.

O kai senelis pamatė mane,

atrodė, kad jis dar labiau nuliūdo.

Senelis manęs paklausė:

- Ar galima čia įeiti?

Aš stebėjau ir atsakiau:

- Galima, galima. Labai prašom.

Senelis buvo ubagas

Senelio rankos drebėjo.

Jis atidarė vartus ir įėjo į kiemą.

Senelis nebuvo toks drąsus,

kokie drąsus paprastai būna ubagai.

Bet aš supratau, kad jis buvo ubagas,

nes senelis nešėsi ant pečių krepšį.

Tiesa, krepšys buvo beveik tuščias.

Senelis bailiai priėjo prie manęs.

Mačiau, kad seneliui buvo labai nejauku.

Kitoks ubagas

Aš pasiūliau seneliui atsisėsti prie manęs.

Jis atsisėdo ir pradėjo tyliai melstis.

Man atrodė, kad senelis meldžiasi kitaip negu visi ubagai.

Kiti ubagai meldžiasi garsiai.

Atrodo, kad jie gieda.

Kiti ubagai mėgsta parodyti, kaip jiems sunku.

Kiti ubagai nori, kad mums būtų jų gaila.

O senelis meldėsi taip, kaip meldžiasi nelaimingas žmogus:

- Jis meldėsi tyliai.
- Jo lūpos drebėjo.
- Kartais jis negalėjo kalbėti.
- Jo balsas buvo labai liūdnas.

Žiūrėjau į senelį ir pamačiau, kaip per jo seną veidą rieda ašaros.

Kai pamačiau senelio ašaras,

supratau, kaip jam skaudu.

Aš pažinau ubagą

Kai senelis pabaigė melstis, aš nemandagiai paklausiau:

- Kodėl verki?

Senelis į mane pažiūrėjo.

Senelio akys buvo raudonos ir pilnos ašarų.

Atrodė, kad senelis man nori kažką pasakyti,

bet jis nieko nepasakė.

Mačiau tik tai, kaip iš skausmo sudrebėjo jo lūpos.

Kai senelis į mane pažiūrėjo, aš truputį išsigandau,

nes senelio veidas man atrodė pažįstamas.

Bet aš negalėjau prisiminti, kur ir kada aš senelį mačiau.

Galiausiai senelis atsakė į mano klausimą, kodėl jis verkia.

Senelis pasakė:

- Kaip aš galiu neverkti?

Šiandien aš pirmą kartą vaikštau neturėdamas namų.

Man dėl to labai sunku.

Tada aš senelio paklausiau:

- O iš kur tu esi?

Senelis man atsakė:

- Iš Pavarių kaimo.
Aš esu Petras Sabaliūnas.
Gal prisimeni mane?

Aš pažinau senelį.

Aš nustebau ir pasakiau:

- Dédé Petras!

Aš labai nustebau, kai supratau, kad tai buvo dédė Petras.

Aš taip nustebau, kad atsirėmiau į sieną.

Man buvo liūdna

Žiūrėjau į senelį ir galvojau, kaip taip galėjo atsitikti.

Aš pažįstu dédę Petrą nuo tada, kai buvau vaikas.

Petras buvo labai geras mano tėvų kaimynas.

Anksčiau Petras buvo turtingas žmogus.

O dabar jis buvo ubagas.

Aš suprantu, kad žmogui gali atsitikti daug nelaimių,
bet aš negalėjau suprasti to, kas atsitiko dėdei Petrui.
Tiesa, kai mano tėvai mirė, dėdė Petras pas mus nebeateidavo.
Po to aš išvažiavau mokytis.
Nuo tada dėdės Petro nemačiau gal 15 metų.
Bet kai grįždavau namo, man žmonės sakydavo,
kad dėdė Petras gyvena gerai ir laimingai.
Žmonės man pasakė, kad jo dukterys ištekėjo.
Dėdė Petras padovanojo savo dukterims daug bičių.

Dėdė Petras ir bitės

Dėdė Petras labai mylėjo bites.
Jis neturėjo daug žemės, bet turėjo daug bičių.
Daug bičių gyveno dėdės Petro kieme.
Dėdė Petras taip pat prižiūrėjo bites,
kurios gyveno pas jo kaimynus.
Kelios bičių šeimos gyveno ir pas mano tėvus.

Prisimenu, kaip aš ir mano broliai buvome maži vaikai.

Mes visada džiaugdavomės, kai pamatydavome,

kad dėdė Petras ateina pas mus.

Dėdė Petras ateidavo pas mus surinkti medaus.

Šį medų pagamino bitės, kurias dėdė Petras labai mylėjo.

Mes visada gaudavome medaus iš dėdės Petro.

Medus taip skaniai kvėpėdavo.

Dėdė Petras mylėjo vaikus taip pat, kaip mylėjo bites.

Todėl kai dėdė Petras ateidavo pas mus,

visi vaikai būdavo šalia jo.

Bitės taip pat mylėjo dėdę Petrą.

Bitės niekada neįgėdavo dėdei Petriui.

Dėdė Petras kalbėdavo apie bites kaip apie šventą dalyką.

Taip pat dėdė Petras sakydavo,

kad bičių šeimininkas turi būti dosnus.

Dėdė Petras sakydavo, kad reikia su visais dalintis medumi.

Kai bičių šeimininkas dalinasi medumi su kitais,

bitės yra geros ir duoda daug medaus.

Todėl dėdė Petras visada duodavo medaus kitiems žmonėms.

Štai koks geras žmogus buvo dėdė Petras.

Dėdė Petras buvo ubagas

Bet dabar dėdė Petras sėdėjo prieš mane su tuščiu krepšiu.

Dėdė Petras buvo ubagas.

Man jo buvo gaila.

Aš jo paklausiau:

- Gal tavo namai sudegė?
Gal nebeturi žemės?

Dėdė Petras atsakė:

- Turiu ir namus, ir žemę.

Tada aš jo paklausiau:

- Tai kodėl tada vaikštai su tuščiu krepšiu?

Dėdė Petras atsakė:

- Mano sūnus mane išvarė.

Kai dėdė Petras tai pasakė, jis vėl pradėjo verkti.

Didelės ašaros riedėjo per seną dėdės Petro veidą.

Mačiau, kaip jam skaudu.

Dédés Petro sūnus vaikystėje

Aš prisiminau dėdės Petro sūnų.

Dėdės Petro sūnui buvo tiek pat metų, kiek man.

Prisimenu, kaip aš ir jo sūnus buvome vaikai.

Kai dėdė Petras ateidavo pas bites į mūsų kiemą,

mes su dėdės Petro sūnumi kartu bėgiodavome.

Mes kartu valgydavome medų.

Dėdės Petro sūnus buvo mano vaikystės draugas.

Vėliau dėdės Petro sūnaus jau nesusitikdavau.

Dėdės Petro sūnus šiandien

Aš dėdės Petro paklausiau:

- Gal tavo sūnus jau turi savo vaikų?

Dėdės Petro lūpos drebėjo.

Jis man atsakė:

- Taip, mano sūnus turi tris vaikus.

Prieš 4 metus sūnui atidaviau viską, ką aš turėjau.

Man negaila daiktų, bet gaila sūnaus vaikų.

Aš taip sūnaus vaikus mylėjau.

Kai sūnus mane išvarė iš namų,

jo vaikai žiūrėjo į mane.

Vaikų akys atrodė tokios didelės.

Vaikai buvo išsigandę.

Nežinau, gal ir jo vaikai, kai mano sūnus bus senas,

išvarys jį iš namų.

Ir dėdės Petro akyse vėl pasirodė ašaros.

Dédės Petro dukros

Aš dėdės Petro paklausiau:

- Ar neprašei savo dukrų tave priimti?

Dėdė Petras atsakė:

- Kur ten aš tilpsiu?

Dukrų namuose gyvena jų vyrų tėvai.

Tegul mano dukros myli savo vyrų tėvus.

Nėra ten man vietos.

Žinai, niekas nenori gyventi su senu žmogumi.

Pasaka apie senus žmones

Aš paklausiau dėdės Petro:

- Ar tikrai niekas nenori gyventi su senu žmogumi?

Dėdė Petras manęs paklausė:

- Ar jau pamiršai pasaką apie senus žmones?

Tada dėdė Petras pradėjo sekti pasaką:

- Gyveno senas, žilas tėvas ir jo sūnus.

Vieną kartą sūnus pasodino savo tėvą į roges
ir išvežė tėvą iš namų.

To sūnaus mažas vaikas bėgo kartu.

Sūnus nuvežė savo seną tėvą į mišką.

Sūnus nuvertė tėvą nuo rogių ant žemės
ir paliko tėvą po pušimis.

Tada sūnus numetė roges į šoną.

Miške liko tėvas ir rogės.

Sūnus išėjo namo.

Prie sūnaus pribėgo jo vaikas.

Vaikas paėmė savo tėvelį už rankos ir paklausė:

- Tėveli, tėveli, kodėl roges palikai miške?

Kai tu būsi senas, man reikės rogių,

kad aš galėčiau tave čia atvežti.

Dédė Petras pabaigė sekti pasaką ir man pasakė:

- Matai, vaikui buvo gaila rogių, o ne senelio.

Tai ne pasaka.

Tai tikra tiesa.

Daug žmonių, kai užauga, nori savo tėvus išmesti iš namų.

Bet ne visi žmonės išdrįsta.

Kai kuriems žmonėms gėda taip daryti.

Bet yra žmonių, kurie gėdos nejaučia

ir išvaro savo tėvus iš namų.

Dédès Petro bitės

Tada aš prisiminiau dédès Petro bites.

Paklausiau dédès Petro:

- O kaip tavo bitės?

Dédé Petras pasakė:

- Mano namuose liko tik kelios bičių šeimos.

Bitės negali gyventi namuose,

kuriuose žmonės pykstasi.

Senelio sūnus buvo piktas.

Todėl bitės ten nebegyveno.

Dédė Petras be namų

Tada aš vėl paklausiau:

- O kur tu dabar gyveni?

Dédė Petras man pasakė:

- Aš niekur negyvenu.

Sūnus man uždėjo krepšį ant pečių ir išvarė iš namų.

Aš ir pats nesupratau, kaip čia atėjau.

Gal rasiu vietą pas ką nors pabūti.

Nedaug man reikia.

Man buvo gėda

Aš supratau, kad negražu taip daug klausti dėdės Petro,

kuriam dabar sunku.

Aš supratau, kad turiu jam ką nors duoti.

Ir tada aš pasijutau labai blogai.

Mano veidas buvo visas raudonas iš gėdos,

nes aš supratau, kad su savimi nieko neturiu.

Negalėjau nieko duoti dėdei Petriui,
kuris vaikystėje vaišindavo mane medumi.

Negalėjau nieko duoti dėdei Petriui,
kuris vaikystėje glostydamo man galvą.

Aš jaučiausi skolingas dėdei Petriui.

Duona seneliui

Atsikėliau ir nuėjau į brolio namus.

Iš namų parnešiau dėdei Petriui didelę duonos riekę.

Padaviau jam duonos riekę ir pasakiau:

- Atleisk man, kad niekuo daugiau negaliu tau padėti.

Kai sakiau tuos žodžius, man buvo labai gėda.

Mano veidas buvo visas raudonas iš gėdos.

Kai padaviau duoną dėdei Petriui,
jis nulenkė savo žilą galvą žemai.
Atrodė, kad dėdė Petras slepia nuo manęs savo veidą.
Dėdė Petras man padėjo.
Kai dėdė Petras dėkojo, jo balsas drebėjo.
Kai dėdė Petras ėmė duoną iš manęs, jo rankos drebėjo.
Dėdė Petras įsidėjo duoną į krepšį.
Tai buvo pirmas duonos gabalėlis,
kurį dėdė Petras gavo iš svetimų žmonių.
Šis pirmas duonos gabalėlis sukėlė daug skausmo dėdei Petriui.
Jam buvo labai sunku.

Aš net nežinojau, ką man sakyti.
Aš jaučiau, kad vaikai yra skolingi savo tėvams.
Man atrodė, kad aš taip pat esu kaltas dėl to,
kaip vaikai kartais pasielgia su savo tėvais.
Aš vėl pradėjau atsiprašinėti, kad negaliu dėdei Petriui padėti.

Dėdė Petras man atsakė:

- Kuo gi tu man gali padėti?

Aš nieko daugiau negaliu tavęs prašyti.

Nedaug man liko gyventi.

Nedaug dalykų man ir reikia.

Aš išgyvensiu.

Dėdė Petras pasakė šiuos žodžius ramesniu balsu.

Ir man tada pasidarė ramiau.

Aš sergu

Tada dėdė Petras manęs paklausė:

- Girdėjau, kad ir tu sergi?

Aš atsakiau:

- Truputį sergu. Grįžau į savo šalį pailsėti.

Dėdė Petras man pasakė:

- Pavaikščiosi po mūsų pušynus ir jausies geriau, pamatysi.

Susirgai mieste.

Turbūt susirgai nuo mokslo ir dulkių.

Galėjai kunigu būti.

Tada gal dabar sveikas būtum.

Bet ne kiekvienas žmogus gali būti kunigu.

Dėdė Petras atsisveikino

Taip kalbėdamas dėdė Petras lingavo savo žilą galvą.

Paskui dėdė Petras atsisveikino su manimi ir išėjo.

Girdėjau, kaip jis toli meldėsi už savo draugus ir gerus žmones.

Tekstą į lengvai suprantamą kalbą vertė Justina Bružaitė-Liseckienė.

Tekstą išbandė Dominykas Baškys

Tekstą išbandyti padėjo Miglė Baltrūnaitė.

Paveikslėlis iš:

<http://www.saltiniai.info/index/details/1038>

Tekstas parengtas projekto „Lengvai suprantamos kalbos populiarinimas socialinei įtraukčiai skatinti (Promoting Easy-to-Read Language for Social Inclusion – PERLSI)“ metu.

Projekto numeris: 2020-1-LV01-KA204-077527

Projektas vykdytas nuo 2020-10-01 iki 2022-10-01

Projekto partneriai:

Latvijos universiteto Taikomosios kalbotyros centras (Latvija), „The Easy-to-Read Agency“ (Latvija), „Zavod RISA“ (RISA Institutas, Bendrojo, funkcinio ir kultūrinio raštingumo centras, Slovėnija), Informacijos kaupimo ir sklaidos centras (IKSC, Lietuva), Vilniaus universiteto Taikomosios kalbotyros institutas

PERLSI

SOLUTION AND IMPACT

**Co-funded by
the European Union**

Šis dokumentas parengtas Europos komisijos užsakymu, tačiau atspindi tik autorių požiūrį ir Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateiktos informacijos panaudojimą.

Šį tekstą galite naudoti pagal „Creative Commons“ Priskyrimo-Nekomercinio naudojimo Viešąją licenciją:
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.lt>